

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

XIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

Cæco lu-
men resti-
tuit.

Nota labo-
rem, ieiuni-
um & ora-
tionem.

Decedit è
vita.

tu redde & huic famulo tuo luminis visum, vt cognoscat quia tu es Dominus omnipotens. Et hæc dicens, vt Crucem super oculos cæci depinxit, mox pulsis tenebris, lucem de præsentem restituit. Huius virtutis testimonio Eustachius Abbas ad stipulatore assistit.

Deniquè hic de labore lapidis submontani, quem assidue cædebat, confectus, ieiunij austeritate confectus, oratione indefinente debilitatus, cœpit paulatim corporis firmitate destitui. Quadam autem die, dum nimium fessus haberetur, nos aduocari præcepit. Ad quem accedentes, postquam funeris sui necessitatem desleuit, eulogias à nobis peccatoribus flagitauit. Quibus acceptis, hausto mero, ait: Tempus meum iam impletur, vt me Dominus ab huius corporis vinculis iubeat relaxari: sed adhuc paucis diebus erit spatium: veruntamen ante diem sanctum Paschæ vocandus sum. O beatum virum, qui sic seruiuit creatori omnium, vt suum obitum reuelatione diuina cognosceret. Erat enim mensis decimus, quando hæc est effatus. Duodecimo autem mense cepit iterum grauius ægrotare. Aduenit dies Dominica, vocat ministrum suum, & ait: Præpara quiddam cibi, quod accipiam, quia valde defessum me sentio. Illo autem respondente: Præsto est, Domine, ait ad eum: Egredere foras, & adspice si iam celebratis solennibus, populus de Missis egreditur. Hoc autem dicebat, non quod cibum capere vellet, sed transitus sui nullis testis adesset. Ille igitur egressus, ac postmodum reuertens, cum ingressus fuisset cellulam, inuenit virum Dei extensum corpore, clausis oculis, spiritum exhalasse. Vnde factum est manifestum, cum ab Angelis susceptum, qui hominem adesse noluit suum ad transitum. Hæc cernens minister ille, eleuauit vocem in fletu, sicq; concurrentibus reliquis fratribus, ablutus, ac vestimentis dignis indutus, in sepulcro, quod ipse sibi in antedicta cellula sculpsit, reconditus est. Quem in confortio sanctorum adscitum, nulli fidelium haberi reor incertum.

VITA S. LAVNOMARI ABBATIS ET CONFES-
SORIS, AB EIVS QVODAM AEQUALI CONSCRI-
pta, sed per F. Laurentium Surium reddita
paraphrasticòs.

IANVAR. 19.

Patria S.
Lauнома-
ri.

Pietas & li-
beralitas
puerilis.

Ieiunij se-
macerat ad
huc puer.

Vm Franci Gallias occupassent, abiectioneque teterrimo da-
monum cultu, Christiana religione initiati essent, ea tem-
pestate, qua Clotarius, filius magni illius Clodouei, qui
primus ex regibus illius gentis in Christum credens, à bea-
to Remigio Rhemorum episcopo baptizatus est, regnum
obtinuit, intra Galliam Lugdunensem Launomarus apud
Carnotenses parentibus est Christianissimis editus in hanc
lucem. Qui cum etiamnum puerulus in paternis ædibus
versaretur, demandata illi cura est pascendi pecoris: id
quod sedulo fecit, instar Iacob aut alicuius è cæteris patri-
archis. Interim verò pius puer iam bonæ spei præ se fere-
bat initia, virtutisque haud obscura argumenta: quandoquidem ex victu quotidiano,
quem parentes illi suppeditabant, liberaliter impertiebatur vel egenis, vel peregrinis,
aut certè coætaneis pueris, in pascendo pecore occupatis: cum que necdum præcepto-
rum Dei haberet notitiam, diuina in eo relucens gratia id illi contulit, vt in tenera æta-
te & puerili corpusculo peccatus senile circumferret. Et quia ea, qua diximus, erga con-
sodales pueros & inopes, ardebat dilectione, in ipsa pueritia iam cœpit se parsimonie
studijs accommodare, vt illis posset benignè facere ac opitulari. Faciebat enim chari-
tas, qua iam tum sic affluebat, vt pauperum iuuatorum pia quadam teneretur sollicitu-
dine, licet interim corpusculum illud suum in tantilla ætate ieiunij affligeret, atque
sibi ipsi rigidus esset & parcus. Socijs verò suis non se asperum, non incommodum, non
dum & tericum, sed sermone affabilem, moribus suauem, vultu iucundum & ala-
crem, beneuolentia & amore, pro eius & ætatis & facultatis captu, præstantissimum ex-
hibebat. Euangelium quidem nondum didicerat, sed in corpore delicato crucis morti-
ficationem perferre gestiebat, ad solis vsque occasum sæpe ieiunus permanens.
Sed cum parentes in ipso primæ ætatis flore illum viderent corporis curam negli-
gere,

gere, lubricæ voluptatis illecebras rigore abstinentiæ conterere, nõ sine stupore & admiratiõne cogitare coeperunt, vnde in illa tam imbecilla pueritia, tanta morum grauitas subito extitisset: tacite verò paulatimq; pueri vitam & viuendi rationem explorantes, cum illum mundi huius impuram colluionem excelsò animo fastidire & respuere viderent, eius profectus non solum non retardare, sed longè potiùs vrgere voluerunt. Itaque in ipsa adhuc agentem pueritia literarum studijs admouerunt, & cuidam vitæ venerabilis sacerdoti Cherimiro instituendum commendârunt: qui id temporis in Carnotensi vrbe degens, ob vitæ integritatem celebris habebatur. Is verò in suam curam susceptum puerum tenerè fouebat, sensimque tum ad literarum cognitionem, tum ad veræ sanctitatis studia incitabat. Sed diuina gratia, quæ membris puerilibus iam maturæ ætatis animum indiderat, egregiam quandam discendi industriam illi cõtulisse videbatur. Cernens autem presbyter ille, cum ætatis incremento simul in puero etiam religionis & pietatis crescere desiderium, animumque capeßendæ doctrinæ magis magisque fieri idoneum & opportunum, intra se lætabatur, bonæ spei permotus indicijs, sperans talem eum quandoquæ fore, per quem multorum possët salus promoueri: quod quidem non multò post re ipsa comprobatum est.

Porro simul atque ad eam peruenit ætatem, qua iam possët sapere, vbi vocem Saluatoris Christi & corporis & cordis auribus accepit, nihil à parentibus admonitus, sed diuina intus gratia infligatus, omnibus suis renunciauit rebus & facultatibus, vt in illa beatè viuentium terra portionem possët obtinere hëreditatis nunquam amittēdæ. Neque deindè ad mundanos voluit redire strepitus, sciens dictum esse à Domino: Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retrò, aptus est regno Dei: sed doctrinæ sacræ verborumq; cęlestium pabula ardenti desiderio hauriens, illorum iugi meditatione adolescentis ætatis annos castis moribus ornabat. Eodem tempore diuini amoris flammis incensus, captandæ solitudinis magno feruebat desiderio: sed ad tempus animi propositum celans, cum adhuc in Carnotensi vrbe degeret, ad presbyterij gradum Dei benigritate promotus est: nec multum intercessit temporis, cum à fratribus, apud quos veritabatur, & cum quibus pariter ad cęlestia anhelabat, rei familiaris dispensator est institutus. Quo in officio cunctam substantiam, omnemque penum sollicitus curabat, summaque prudentia & moderatione paternoque affectu cunctis fratribus ita subministrabat res necessarias, vt nec quicquam ex illis subtraheret, nec cuiquam prodigum se præberet. Erat iam longa spiritalium exercitiorum eruditione firmatus, & in sacerdotio suo ita studuit se gerere, vt dignum Deo ministerium exhiberet: Apostolico quoque doctus exemplo, ad primæ Ecclesiæ formam se componere nitēbatur, de qua scriptum est: Diuidebatur autem singulis, prout cuique opus erat. Deindè verò aliquot iam elapsis annis ab eo tempore quo hoc ei fuerat munus delatum, cordis sui desiderium tandiù celatum, Domino auctore & cooperatore in opus contulit. Intempestæ enim noctis captans silentia, cunctisque alto pressis sopore, scipionem apprehendens, posthabito rerum temporalium curandarum officio, ad optatam se eremum contulit. Non defuissent illi, si priori in loco hæreret voluisset, quibus se possët oblectare, sibi que indulgere: sed sancto quodam impatientis erga Deum amoris zelo permotus, mundum spreuit cum vniuersis oblectamentis & voluptatibus eius, fortiterque calcatis fluctibus illius, ab hominum se frequentia subduxit, vt angelico possët frui consortio per sublimem rerum cęlestium contemplationem: quemadmodum Elias quondam propheta in illa deserti spelunca degens, cum Dominum transeuntem vidisset, sensissetque spiritu grandi subuerti montes & petras conteri, & post spiritum commotionem, atque post commotionem ignem, nec tamen in his omnibus Dominum esse didicisset: tandem in sibilo auræ tenuis, id est, subtili contemplatione supra se eleuatus, rapitum illum sentire potuit.

Locus aut, in quem se vir sanctus recepit desiderio viuendi & vacandi soli Deo, procul ab vrbe fuit in abditissima solitudine syluæ illius, quæ Pacticus appellatur. Ibi tota animi intentione & ab ipsis intimis cordis medullis Domino familiaritè inhebrebat. Construxit aut eodem in loco ex frondibus tuguriolum, & cum nocte quadam diuinis hymnis & sanctæ meditationi insisteret, à latronibus diu laboriosissime quæsitus est spe prædæ, quod putarent eum apud se habere aliquam auri copiam: & tandem post longos totius noctis errores, manè ab illis conspectus & inuentus est: nimioque timo-

Adhibetur
literis.

Matt. 19.

Relinquit
omnia sua.

Luc. 9.

Fit presby-
ter.Item fra-
trum cœco-
nomus.

Ag. 4.

Eremum
petit.

3. Reg. 19.

Latronum
errores.

re eos corripiente, sic ab eis compellatus est, cum ad eius pedes corruisset: Parce nobis, vir Dei, parce: facinus nostrum agnoscimus, veniamque precamur. At ille obstupefactus, Quid est, inquit, fratres, quid est, quod à me petitis? aut quæ vos ratio ad nos usque accedere compulit? Tum illi, quid contra illum cogitassent, quidve moliti essent, ei confessi sunt. Quibus vir sanctus ita respondit: Et ego machinationes vestras, filij, non ignorabam. Misereatur vestri clemens & benignus Deus. Abscedite hinc cum bona pace, & tandem à vestris flagitijs animum reuocate. Facebant cades & latrocinia, manus à rapinis ferientur, ut quandoquæ possitis diuinam experiri misericordiam. Mihi quidem nihil nummorum est: sed diuitiæ meæ, Christus est. His illi beati viri sermonibus ad meliora pronocati, ab illo recesserunt, & vix post triduum ad sua domicilia sunt reuersi. Cœpit autem sancti viri iam nomen celebrari, & ad eum frequentes confluxere, qui eius exemplis & institutionibus cuperent renouari secundum animum & hominem interiorem, & spiritu mentis suæ, sicut dicit Apostolus, & induere nouum hominem, qui secundum Deum creatus est. Itaque breui tempore instar monasterij cœperunt in illa vasta solitudine habitacula cōstruere, vbi sanè etiam multa viri sancti miracula conuiscerunt. Multi enim ad eius preces ab ægritudinibus corporum se sensere liberatos: multi etiam interioris hominis, quod longè præstantius est, sanitati sunt restituti, qui ad Dei castra se conferentes, didicerunt contra antiqui hostis tela ignita scutum fidei obijcere, & eius insidijs fortiter reluctari.

Multi ad eum
confluunt.
Ephc. 4.

Multis cla-
ret mira-
culis.

Claudum
sanat.

Fores tem-
pli vltro ei
parent.
Matt. 3.

Signū cru-
cis opponit
flammas, &
eas extin-
guit.

Miraculū.

Heb. ii.

Quodam die claudus illi oblatum est in ipsis monasterij foribus, idque ab illius ægri parente, qui ad eius genua se demittens, cum lachrymis dicebat: Homo Dei, miserere mei, & huic puero tuis precibus redde pristinam sanitatem: aut certe donèc erit in viuis, tuo sumptu hinc illi victus quotidianus ex officio misericordiæ subministratur. Ait autem ad illum vir Dei: Vnde mihi hæc virtus, ut tuo possim filio salutem restituere? Creatoris hoc opus est, non creaturæ. Interim verò potens est Deus, nec difficile illi est prestare fidei tuæ hoc quod petis. Sustine parumper, & vnà cum filio tuo accipe benedictione: ac deinde recipere te licebit ad locū, vnde huc venisti. Itaque sancto viro Missæ sacrificium offerente, & sub ipso sacrificio pro pueri salute Dominum obsecrante, solenni peracta prece, fragmento panis benedicti (sic enim loquitur historia huius author) & patrem fecit, & puerum debilem curauit, simulque ambos ad propria dimisit.

Agebat quandoquæ sacerdos venerabilis cum monachis suis de sylua succidenda, ut posset aliquā efficere planitiem, capiendis seminibus aptam. Casu verò accidit, ut ostiarius clauem perderet oratorij. Abijt ergo vir Dei, ministro illius illum comitate, ad oratorium, ut ibi preces Domino offerret: & cum non inueniret clauem, ante fores se protrahit, & orationi aliquandiu incubuit. Mox illi vltro patent ostia, ingressusque oratorium, preces suas absoluit. Ut autem ab oratione surrexit, ministro precepit, ne cuiquam in illius vita id quod viderat, indicaret: secutus exemplū Dei ac Domini sui, qui sua virtute sanitate donatis prohibuit, ne beneficij accepti authorem alicui proderent.

Per idem tempus in monasterio viri Dei quiddam non ab simile accidit. Cum enim post frugum sectionem, manipuli in horrea cōdendi essent, necessitate compulsi monachi, ex viminibus confectæ machinæ segetes, quas messuerant, imposuere, ignemque adhibuere: qui paulatim vires capiens, omnibus in res alias intentis, nec quicquam de igne sollicitis, subito & fruges & domum peruasit. Cernēs isthuc vir Dei, totum se & animo & corpore contra ignis vim & impetum opponit: editoque signo crucis, & fuis ad Dominum precibus, omnem nocendi vim ab igni extorsit, eumque iam sauientem atque grassantē, haud secus atque imber largissimus extinxit. Porrò nocte proxima cum antea tempus ad orationē surrexisset, inter ipsas sacras vigilias inuidus satan virum sanctum infestare cœpit: & quia ab illa luce sempiterna miser in æternas tenebras corruit, ter lampadis lumen tanquam lucis inimicus extinxit. Sed sensit militē Christi suis machinis & insidijs superari non posse. Nam quoties ille malignus lucem extinxit, non intermisit vir Dei officium suum: immò verò Dominum obnixè deprecans, per veram atque sempiternam lucem, quæ Christus est, lampadem extinctam rursus accendit. Animaduertimus hinc, quàm eximia fide noster hic confessor fuerit, cuius hodiè natalicia deuotis mentibus excipimus: quippe cui diuinitus id collatum sit, ut quemadmodum sancti plerique per fidem vicerunt regna, ita & ipse per fidei firmitatem creaturis imperaret. Sic enim Dominus virtutum suos consuevit glorificare sanctos, qui ei toto corde

corde famulantur, ut ipsius virtute freti, de illo possint gloriosissime triumphare, qui olim in illis beatis sedibus facile primam obtinuit, & præterea etiam pro voto exercere dominium vel imperiū in creaturas. Itā nimirum Launomarus, pater venerabilis, modo flammaram extinxit globos, modo extinctam crebrò lampadem rursūm accendit: atque hunc in modum utrobique ille spiritus tenebrarum pudesactus est, & vir beatus, qui iam vita & conuersatione erat eximius, etiam signorum potentia ostensus est venerabilis & admirandus. Quod ut possit etiam constare euentiū, aliud referam, quod posteriori tempore ab illo gestum est.

Vir quidam, Siciptus nomine, genere nobilis, prædiorum ampla possessione valde locuples, demone infestante miserè exagitabatur, adeò ut si vel telum, vel fustem posset apprehendere, mox vel in seipsum, vel in alios quoscunque obuios impetum faceret. Cumque diū hoc furore & vecordia fuisset debacchatus, & satana furijs atrocissime agitatus, serui illum constrictum vinculis, ceruici etiam & collo iniectis catenis, ad viri Dei præsentiam frementem & vociferantem perducunt. Viso autem Dei homine, confestim furere & fremere coepit, stridereque dentibus & ore atque vultu pallefcere. Cernens hoc vir Dei, & antiqui serpentis machinamenta animaduertens, ingemuit, statimque ad vsitata sanctæ orationis præsidia cōfugit. Expletis autem precibus, miserum hominem consignans, totum olei vnctione perfudit, manusque illi imponens, malignum demone abscedere coegit: aitque ad viros, qui eum adduxerant: Tollite ab illo pondera catenarum, & liberum abire sinite. potest enim Deus, cuius signum est & plasma, excludere ab illo satanam, miseramque animam ex seuisimi carnificis potestate liberare, vosque his leuare molestijs. Illic sanus factus, sana mente horridos vultus & dentium fremitus ad placidam mansuetudinem composuit: & quasi à graui mortis excitatus somno, dixit ad suos: Quid me hisce vexatis vinculis? soluite me, & abire ad res vestras. Ego verò aliquantisper hinc hærebo apud hominem Dei, qui me curauit. Soluerunt igitur illum, & domum abiērunt. Beatus autem Launomarus retinuit eum apud se, & hortabatur ut ieiunijs & orationibus daret operam. Libenter ille sancti patris admonitioni paruit, ac deinde post dies aliquot sospes & incolumis se recepit ad suos. Eiusmodi autem pietatis officia nō solum hominibus ille tribuit, sed etiam feris ac brutis animantibus.

Ambulabat quādoque in solitudine iuxta monasterium suum, & secum nescio quid de scripturis ruminans, in occursum suum properantem cōspicatus est ceruam, luporum infestam rabiem pennigero volatu effugere cupientem. Ut vidit autem lupos illos, misertus ceruæ, exclamauit: Cessate immanes & cruetæ bestię ab infestatione animantis huius, & ad deserta loca discedite, addiditque: En pessimum & crudele beluarum genus lupos istos, qui semper diripiēdo & deuorādo inhiant pecori, nec vnquam desinunt suam ingluuiem alienis explorare carnibus, expressamque gerunt similitudinem illius lupi rapacissimi, quotidie circumeuntis & querētis, quos de Christi Ecclesia abstrahat, perdat & deuoret. Ad has viri Dei voces illic substitērūt lupi, missaque ceruæ infestatione, in suas latebras aufugerunt. Cerua autem illud, quo venerat, iter repetere reformidans, liberatorem suum comitata est, præcessitque, illum in oratorium: cumque eam vir sanctus blandè palpasset manu sua, post duas ferè horas dimisit eam in solitudinem.

Alio tempore quidam Laudocramus, stirpis nobilitate clarus, grauissima paralyfis molestia adeò vexabatur, ut membra omnia vigore destituta, suum nollēt officium facere. Itaque feruulorum manibus in lecticam impositus, ad hominem Dei perlatus est. Iacebat miser homo iam toto penè corpore præmortuus, nisi quòd solo pectore spiritum haurire videbatur. Eum vir sanctus cruce consignat, & sacro perungit oleo. Ut autem illum manu sua attigit, repente, sicut vir ille sub testificatione referre solebat, tanto tamque acri algore à summo vertice usque, ad ima pedum correptus est, ut ipse apud se miraretur, quid sibi accidisset. Subito enim horrore totus concussus, nihil nisi præsentem mortem cogitabat, maximè cum vitalis calor omnis propè in illo extinctus esset. Deinde verò sensim calefcētibus membris, celeriter paralyfis profligata, salus ægro instaurata est, multosque postea superuixit annos. Denique cellę illi, quā Carbonariam vocant, præfectus fuit, & ipse hoc miraculum diulgauit.

Post annos aliquot, fama virtutum eius longè lateque iam increbrescente, vir sanctus humanas laudes & fauores refugiens, cupiensque nesciri & latere homines, illa relicta cellula,

Dæmonia cum oleo perfusum sanat.

Arma aduersus satanam.

1. Pet. 5.

Lupi fugiunt eo iubente.

Cruce & sacro oleo pellit paralysem.

cellula, cum socijs suis ad alium commigravit locum, quem iam olim alij construxerāt & incolerant, & nunc planè incultus, sentibusq; & virgultis vastisq; arborum frondibus obrutus visebatur. Id temporis in ea prouincia vir erat illustris, opulentus & latissimorum fundorum dominus, nomine Ragnofointhus. Is vt conspexit Christi militem in eo, quem diximus, incondito & horrido loco aliquid moliri velle, quod futuris temporibus alijs quoquē vtilitatem esset allaturum, explorata eius sanctitate, & indefesso in diuinis rebus studio ac labore, cœpit venerari illum & toto desiderio completi: accensusq; flamma amoris illius, quem in Dei homine comperit & arctius amplectebatur, locum hunc illi donauit, iusq; suum omne in illum eiusq; posteros transtulit, vt perpetuis temporibus illum occuparent, certis vndiquaque descriptis accurate limitibus: quem admodum, si quis id nôsse velit, ex scrinijs huius sancti cœnobij abundè doceri potest. Cœpit igitur eo in loco vir Dei ad laborem se accingere, Deoq; iuuante illum repurgare, * Turbionis pristino permanente vocabulo: statuitq; ibi oratorium, instarq; cœnobij cellulas ædificauit, in ijs cum suis habitans. Factum hoc est anno secundo Chilperici regis, qui fuit filius Clotarij supradicti.

*Corbionis
Construit
monasteriū

Die quadam monachi venerandi patris vetustam quercum amputarunt, cœsuram in structuram oratorij: Vbi autem hora cibi capiendi aduenit, vir Domini illos iussit abscedere: ipse verò cum suo ministro in opere permansit. Erat arbor illa loco importuno sita, vt à fratribus neq; securi, neq; dolabris aptari posset ad vsum ædificij. Itaque seruus Dei ad solitum præsidium recurrens, precibusq; pulsans Dominum, illius virtute & opere fretus, arborem immensæ molis & roboris, quò illi collibitum fuit, transposuit. Ità vbi ab hominibus non suppetebat adiutorium, non deerat fideli seruo manus auxiliatrix potentis Dei. Fertur autem ea arbor tantę fuisse vastitatis, vt vix quadraginta viri illi deportandæ sufficerent. Præcepit autem vir sanctus ministro suo, vt venientibus fratribus diceret, à prætereuntibus allatâ fuisse opem. In cunctis enim operibus suis valdè id studebat, vt hominum fugeret notitiam & spiritum vanitatis atque iactantiæ, admonebatq; vt omnis laus vni Deo transcriberetur, cuius etiam reuerà totum esset, quicquid fecisset boni. Atque idcirco iure tu Domine Deus fideli seruo tuo requiem contulisti, in cælis repositam diligentibus te, qui ex virtute signorū nihil tribuit sibi, sed semper te admirabilem, te omnis gratiæ fontem & authorem prædicauit.

Immanem
quercum
precibus
transfert.

Fuit post hæc vir quidam nobilis, Ermoaldus nomine, qui iam ad extrema perductus, mortis angoribus premebatur. Misit igitur ad virum Dei solidos quadraginta, obnixè rogans, vt ipsi iam in supremo constituto spiritu velit benignus opitulari, & suis apud Deum precibus efficere, vt spes obtinendæ sanitatis ipsi præstetur. Illam pecuniam vir sanctus prorsus recipere noluit: at tamen vrgētelatore, tandem accepit illam quidem, sed ingressus in oratorium, fudit preces ad Deū, vt accepta foret in conspectu illius oblatio hominis: imponensq; altari pecuniam, & multo studio singulos appendens solidos & manu reuersans, crebroque flectens genua & orans Dominum, ad extremum non nisi vnum ex omnibus sibi retinuit solidum, quem per spiritum cognouit non rapina, sed iure partum esse. Reliquos autem restituens illi, qui eos attulerat, ait: Hæc pecunia per iniquitatem conflata est, nec potest mutare sententiam Dei, nec vitæ spatia producere, nec peccatorum veniam impetrare. scriptum est enim: Victimæ impiorum abominabiles Domino: vota iustorū placabilia. Hinc est illa prophætæ exprobratio: Sacrificate de fermento laudem. De fermento quippe laudem immolat, qui Deo sacrificium de rapina parat. Tu ergò frater celeriter annuncia domino tuo, vt pro animæ suæ salute sit sollicitus, iniusteque alijs ablata restituat, noueritq; hoc morbo vitam se amissurum temporariam. Nos verò, Christo propitio, bonis omnibus abundamus, nec quidquam nobis in Christum firmiter credentibus poterit deesse. Dominus tecum sit, fili: vade in pace. Ille his auditis, abiit ad dominum suum: quem tum quidem adhuc viuentem reperit, sed idem tamen, inualecente morbo, excessit è viujs.

Pecuniam
malè partâ
recepit.
Prou. 15.
Amos 4.

Venerunt aliquando fures ad sancti patris cellam, ingressique nocte, quæ semper id genus maleficis hominibus amica est, bouem à præsepio abduxerunt. Id vbi ad monachorum notitiam maturè perlatum est, ad sanctum virum querelas detulerunt. Ille verò timens, nè ab accepto temporali incommodo animi eorum à suo statu non nihil dimouerentur, & quadam impatientia perturbarentur, ait ad illos: Patientes estote, fratres, & propter iacturam rei caducæ, nolite Dei in vobis similitudinem corrumpere.

Memo.

Memores estote illius beati Iob, qui cum res & facultates omnes repente perdidisset, filijs quoque omnibus vno momento orbatus, atque insuper seivissimo vulnere percussus esset, ita de illo scriptura loquitur: In omnibus his non peccavit Iob labijs suis, neque stultum quid contra Deum locutus est: sed potius ait: Dominus dedit, Dominus abstulit: sicut Domino placuit, ita factum est. sit nomen Domini benedictum. Neque igitur res prospera, si adsit copia eorum quae ad vitam degendam sunt necessaria, nos debent animis extollere, nec dispendia terrena perturbare vel deicere, ut possimus ad eius quandam accedere similitudinem, de quo psalmographus dicit: Sicut tenebrae eius, ita & sequenti die se miserè confecere, nusquam valentes inuenire viam, per quam extra illam solitudinem se proriperent. Altera iam nox aderat, & immodica fatigatione exhausti, post tot exantlatos labores cernunt se illum in locum redactos, vnde bouem abstulerant: cumque monachorum psallentium audirent voces, versi in stuporem, Quid, inquit, accidit nobis? En in eo iam consistimus loco, vnde hoc animal abegimus. Itaque sua se spe frustratos, conatumque improbum male sibi cedere conspicati, statuunt secum restituere ablatum bouem.

Porro nocturnis expletis hymnis, vir sanctus pro consuetudine sua exiit, ut in circuitu lustraret Cellulam. (ita enim vocatur ab illo, qui scripsit hanc vitam) Et ecce obuios se illi praebent infausti praedones, scelusque suum & verbis confitentur, & manibus prodant. At vir pius libenter illis culpam omnem condonauit, aitque ad illos: Recte facitis filij, quod tandem post multos sudores crimen vestrum agnoscitis. Deinceps, quae so, ab huiusmodi maleficijs abstinere: & quia multos sanè tulistis labores, venite & cibum sumite, ut possitis celerius ad vestra redire. Cauete autem, nè vel monachi, vel pastores vos videant. Postea cum illi iam abiissent, reddidit fratribus bouem, quem sollicitè perquisierant: dissimulansque se nosse quae gesta essent, non illis indicauit rem totam, sed quasi pastorum negligentia bos aberrasset, dicebat se illum errandum praeforibus offendisse: verum post eius felicem obitum minister eius, cuius fidei multa familiariter committebat, rei exposuit veritatem.

Quaedam nobilis mater familiars, Vulphrada nomine, in adolescentia sua morbo grauissimo, membra omnia tabefaciente, adeo laborabat, ut vitalis calor in solo pectusculo palpitare videretur, atque, ut ipsa referre solebat, iam penè exanimis, non in pedes erigi. Ea igitur famulorum manibus, obtinendae salutis causa, ad sanctum Dei hominem adducta est: qui chrismate eam perungens, & signum ei crucis imprimens, sanam à se dimisit. Multis ea postea annis vixit in pace, & post venerandi patris decessum, eius cellulam suis muneribus preclare auxit & fouit. Dedit enim consentiente marito Gramnolpho, de praedio suo Lontuei villam & Britnogiolum, ea mente ac desiderio, ut illic monachi & serui Dei collocarentur, qui laudes Domino cantarent: quod etiam ita factum est. Habuit enim Launomarus pater in ouium Christi regimine successorem Ragnobertum, virum modestissimum, qui ex eius collegio misit eò fratres bene idoneos, effecitque ut suprascriptae Vulphradae eiusque mariti votis fieret satis: qui etiam pro suo erga virum sanctissimum amore villam Togiā trans Ligerim sitam, alijs donis suis addidit, ut per sancti viri intercessionem possent apud Deum obtinere peccatorum veniam & remedia sempiterna.

Et ille quidem beatus pater, virtutibus & gratia locuples, gregem monachorum, quos Domino lucratus erat, in diurnam pace rexit: sed ad alia iam mentis desiderio festinans, & de sua emigratione sollicitus, hortabatur eos quotidie, ut ad diuina exequenda mandata semper promptiores se exhiberent, nec inertiae & ignaviae dediti, à coepto cursu se sine retardari: sed vigilarent omni tempore, ut digni haberentur fugere venturam iram extremae damnationis, & stare ante filium hominis. Id genus sanctis exhortationibus, inuicta animi constantia & paterna sollicitudine, oues sibi creditas contra luporum insidias communire non destitit.

Per id tempus ecclesiae Carnotensis praesul erat Malardus: qui comperta fama viri Dei, & eius meritis & sanctitati congratulans, optabat eius sanctis colloquijs crebro frui. Eo nomine ab illo accersitus vir Dei, cum etiam non ignoraret propinquum esse vitae suae terminum, iam grandaeus ad Carnotensem urbem properauit: ubi aliquot moraturus dies, febris molesta exagitatione laborare coepit. Audiens verò episcopus eum graui

Psal. 138.
Fures non possunt eius bouem abigere.

Eius humanitas in fures.

Cruce & chrismate curat penè mortuam.

Adhortationes eius ad monachos.

Luc. 21.

Malardus Episcopus Carnotensis.

gravi teneri morbo, festinus venit ad illum, animique sui dolorem lachrymis prodens, Heu me, inquit, venerande pater & præcipuo affectu colende, cur amicum & in fide Christi socium, inter huius mundi procellosi naufragia solum deseris? Magna mihi sanè erat ex te consolatio, ingens me obtinuit amor tuus, à quo me leuatum iri sperabam inter curarum & sollicitudinum irruentes fluctus ac tempestates, cuius iucundis & suauibus colloquijs me sentiebam ad caelestia appetenda incitari & instaurari. Cui vir sanctus ita respondit: Cessa à lachrymis, pater beatissime, hæc est rerum conditio humana, hanc vitæ metam prætergredi nemo potest. Ego quidem lætissimo animo ineffabilem Dei mei misericordiam appello, vt ianuam pietatis suæ mihi velit patefacere, meamque spem & expectationem certa promissionum suarum remuneratione solari. Quam sunt enim dilecta tabernacula tua Domine virtutum, rex meus & Deus meus? Cõcupiscit & deficit anima mea in atria Domini: quia melior est dies vna in atrijs tuis super millia. Sitiuit anima mea ad Deum fortem, viuum: quando veniam & apparebo ante faciem tuam Domine, spes & fortitudo mea, vita & salus mea? Quod si verò etiam optio mihi detur, liceatque hinc adhuc permanere, scias reuerende pater, amarum esse hinc videre, huiusque regionis clades & excidia videre, ciuium neces & cruciatus cernere, sacrorum locorum ab hostibus impendentes prophanationes intueri. Atque hæc quidem omnia huic loco euentura sunt, & sola vexatio hostilisque vastitas intellectum dabit auditui. Nam propter immania hominum facinora, Deo permittente, crudeles dominos patietur. Satius igitur est iam Domino reddere spiritum, quam propinquam videre vastationem & populationem prouinciæ huius. Est autem certè dulcis illa mors, per quam ad immortalam gloriam nos peruenturos speramus. Tu verò homo Dei, nemineas, non enim visurus es mala, quæ Dominus in terræ huius habitatores immisurus est. Antè enim, quàm vrbs hæc hostium obsidione prematur, tu militiæ tuæ cursum feliciter absolues, & ad patres tuos adiungèris. Qui autem manserint superstitès, totam hæc ciuitatem & loca adiacentia vastari videbunt. En egregium Christi confessorem, qui diuina plenus gratia, quo spiritu homini, argentum offerenti, indicauit illud malè paratum, ipsumque moriturum: eodem, hostiles incursionès postea futuras, longè antè & præuidit, & prænuñciauit. Spiritus enim Christi sicut illi rei præteritæ notionem, ita etiam imminentiũ è longinquo calamitatum prænotionem contulit.

Psal. 83.

Psal. 41.

Preditur futuras clades.

Obitus sancti viri.

Inuocat auctor S. Launomarum,

Postquam igitur Episcopo hæc locutus est, illeque abiisset, vir sanctus obitum suum, in Dei misericordia confidens, intrepidus expectabat: cumque incrementis quotidianis aucta febris eius vires cõtereret, in eadem vrbe iam senex & plenus dierum, vita functus est, eiusque spiritus ad cœnam nuptiarum agni vocatus, recumbit cum Abraham, Isaac & Iacob in regno cœlorum. Bonum enim certamen, Christi miles inuicte, certasti, Christum semper porrastis in corde & corpore tuo: iam fruèris corona iustitiæ & gloria sempiterna. O te verè beatum Christi confessorem: cui ad patriam felicissimè reuerenti cum palma victoriæ, lætissimi angelorum chori occurrunt. Dominus tecum erat: itaque securus hinc excessisti, & vsque ad folium beatæ & indeficientis visionis penetrasti. Illinc nos perpetuis foue & adiua patrocinijs, vt in hoc ouili, quod ex èplis optimis illustrasti, & virtutibus luculenter ornasti, firius pax, optata peccatorum remissio, & Christianæ pietatis atque religionis perennis cultus & exercitatio: præstante Domino nostro Iesu Christo, qui cum patre & spiritu sancto viuunt & regnat Deus per infinita secula seculorum, Amen.

Aliquantò post etiam vrbs eius episcopus viam vniuersæ carnis ingressus est. Tum verò, vt erat prædictum à sancto viro, regionis populatio secuta est: cumque barbari obsiderent urbem, per occultos meatus aquam ad se ciues adducebant. Id vbi sensit hostis, eam aliò auertit. Itaque aquæ penuria adacti, vltro se dedidère, hostili gladio prædæ futuri. Obijt sanctus Launomarus 14. Calend. Februarij, & conditus est in basilica sancti Martini, vbi etiam sanctus Labinus eiusdem vrbs antistes humatus est.

DE

DE SANCTO VVOLSTANO, VVIGORNIENSI
EPISCOPO ET CONFESSORE: CUIUS VITAM SCRIP-
SIT Brauonius quidam, monachus Vvigor niensis: quanquam igno-
ro vtrum hæc sit, vel eius vitæ potius quædam epitome.

445

Mabilis Deo Vuolstanus in prouincia Vuareuicensi ori-
undus, & in monasterio de Burgo literis & officijs eccle-
siasticis instructus, Missam morosè cantabat, aliasque ora-
tiones adiiciens, solis fidelium oblationibus contentus
erat. Hic virgo existens, superflui potus semper expers, esui
carnium indulgit: quibus tamen spernendis occasio talis
fuit. Die quadam cum ad placitum quoddam exiturus,
Missâ celebrata cibum sumere statuit, apposta igni auca,
nidor adustæ carnis nares celebrantis oppleuit, odorem
auocauit. Sed cum diu reluctans, cogitationem auer-
tere non posset, iuramentum ad sacramenta, quæ tractabat,
fecit, nullo se amplius pacto id genus cibi comesturum. Completa verò Missâ, ieiunus
ad negocium discessit. Seculo tandem relicto, in monasterio Vvigor niensi, in quo pater
suus seruierat, monachus effectus, per omnia penè loci officia gradiens, ad Prioratum
ascendit. Ieiunijs, vigilijs & orationibus iugiter indulgit: super scamnum in ecclesia, li-
bro, in quo orabat, capiti suppositus, dormire consuevit.

Nocte autem quadam ante altare in ecclesia orans, dæmonem ad luctam cum im-
portunè prouocantem, quanuis passione fatigatus, illum ter complectens prostrauit.
Apparuit autem illi in forma seruientis cuiusdam de curia, quem postmodum quotiès
Vuolstanus videret, expalluit, ad cætera semper timore vacuus. Affirmabat enim se ne-
scire, quid esset timor. Pro fractura pontis equum nunquam descendit: quin etiam in
summitate fabricarum angustarum securus incederet. Cum matrona quædam pul-
cherrima, nobilis ac diues, in concupiscentiam eius insano amore ac illicito decepta,
intantum vexaretur, vt tentationi resistere non valeret, desiderium suum ei aperit, su-
spirando rogat & orat, vt cubile suum, paululum in rigore postposito, ingredi dignaretur.
Ille verò vocem sanctam vltimè non ferens, sermone loquentis interrupto, & facto
fronti crucis signaculo, dixit: Fuge fomes lasciuia, mortis filia, vas satana: alapa que
mulierculæ tanto nisu impexit, quod crepitus illius palmæ circumquaque auditus fuit.
Sicque alter Ioseph muliebrem lasciuiam animo respuens, manu compescebat.

Solebat autem sedula deuotione omni Dominica populo verbum Dei prædicare:
quem frater quidam increpans, solius asseruit esse pontificis prædicare: monacho silen-
tium & claustrum competere. Cui sanctus respondit: Verbum Dei non est alligatum, ni-
hilque Deo gratius, quam Christum annunciare, populumque ab errore viæ suæ reuo-
care: ideoque se non omisurum. Nocte sequente frater ille ad tribunal ignoti iudicis
in visione ductus, & cur seruum suum obiurgasset, redargutus, in pavementum iussus est
sterni & cædi. Lachrymæ verò in maxillis, & liuores euidenter in scapulis euigilantis ap-
paruerunt. Cuius calamitate motus vir Dei, benedictionem ei dedit, & statim sanitas ei
redijt, omneque doloris vestigium conqueuit. Cum quidam de campanili præceps ru-
erit, Vuolstanus eminens stans & intuens, condoluit, & signum crucis opposuit: casusque
ruentis corpus non solum non attriuit, sed nec animum frigente sanguine, vt solet, he-
betauit. Surrexit incolumis, suæ temeritati imputans, quod cecidit: & Vuolstani sancti-
tati, quod euasit. Tribus in hebdomada diebus omnis cibi abstinens, perpetuo linguam
cohibuit silentio: reliquis tribus porros vel caules elixos & panem hordeaceum co-
medebat.

Cumque electioni de se factæ ad consentiendum minimè flecti posset, à viro Dei
Vuolstano, per quadraginta annos incluso, acriter pro obstinacia correptus, diuinoque
oraculo perterritus, electioni consensit. Cum autem Vuilhelmus rex literaturæ in suf-
ficiantiam & Gallici sermonis imperitiam præterens, Vuolstanum officio priuare ni-
teretur, conuocato concilio, iubet Lanfrancus archiepiscopus venerabilem virum ba-
culum resignare cum annulo. Vir autem Dei nec vultu mutatus nec animo, crexit se, &
Pp virgam

S. Vuolsta-
nus virgo
fuit.

Renunciæ
esui carniū.

Fit mona-
chus.

Contemnit
mulierē no-
bilem, ad
scelus inuis-
tantem.

2. Tim. 2.

Nota vna
crucis.

Mira eius
abstinētia.

Hic omif-
sum est, qd
fuit creatus
Episcopus.

virgam pastoralem manu tenens, dixit: Verè domine archiepiscopo, verè scio, quia nec hoc honore dignus sum, nec huic aptus oneri, nec sufficiens labori. Sciebam enim hoc, cum me clerus eligeret, cum episcopi cogent, cum me dominus meus ad hoc officium inuitaret. Ipse autoritate sedis Apostolicæ in meos humeros hoc onus refudit, & per hunc baculum, me episcopali gradu inuestiri præcepit. Nunc tu pastoralem virgam exigis, quam non tradidisti: officium adimis, quod non contulisti. Et ego quidem insufficientiam meam non ignorans, & huic sanctæ synodi sententiæ cedens, resignabo quidem baculum, sed non tibi: sed potius ei, cuius eum autoritate suscepi. His dictis, accedens ad tumulum sancti Eduardi, & stans ante sepulcrum, dixit: Tu scis domine mi, quam inuitus hoc * opus susceperim, quotiès subterfugerim, quotiès me, cum quererem, absentauerim. Fateor, insipiens factus sum: sed tu me coëgisti. Nam licet non deesset fratrum electio, plebis petitio, episcoporum voluntas, gratia procerum: his tamen omnibus præponderabat tua autoritas, tua magis vrgebat voluntas. Et ecce nouus rex, noua lex, nouus pontifex, noua iura condunt, nouas sententias promulgant. Te erroris arguunt, qui iussisti: me præsumptionis, qui consensi. Et tunc quidem falli potuisti, vt homo: sed nunquid modo coniunctus Deo? Non igitur illis, qui exigunt, quod non dederunt: qui cum sint homines, fallere possunt & falli: sed tibi, qui dedisti, & iam deductus in ipsam veritatem, ignorantia vel erroris tenebras euasisti, tibi resigno baculum, tibi curam eorum, quos mihi commendasti, dimitto. Tibi securè eos committo, cuius ego merita non ignoro.

*onus puto legendum

Sancti in celis coniuncti sunt Deo.

VERBUM

Insigne miraculum.

Gundulfus Roffensis Episcopus.

1. Cor. 1.

Sanat dæmoniaca.

Item dæmoniaca.

Leprosus mundatur.

Hæc cum dixisset, eleuata paululum manu, in lapidem, quo sanctum corpus tegebatur, baculum infixit, dicēs: Accipe domine mi rex, & cui libuerit, trade illum. Et exutus pōtificialibus, inter monachos ipse iam monachus simplex resedit. Admirabatur omnes, cernentes virgam lapidi immerfam, & quasi radicibus vteretur, non moueri. Cumque baculum tentantes, nulla ratione euellere possent, res deferretur in synodum, & Gundulfus Roffensis episcopus, à Lanfranco missus est ad sepulcrum: qui cum baculum nullatenus mouere valeret, Lanfrancus nouitate miraculi stupefactus, vnà cum episcopis & rege ad tumulum properans, facta oratione, manum frustra ad eruendum baculum apposuit. Exclamat rex, orat pontifex, & ad sanctum ait: Verè iustus Dominus, & cum simplicibus graditur, & cum humilibus sermo eius. Derisa est à nobis, frater, tua sancta simplicitas: sed eduxit quasi lumen iustitiam tuam. Errauit in te iudicium nostrum, & simplicitatem Deo gratam omnibus propalauit. Autoritate proindè, qua fungimur, immò diuino iudicio, quo conuincimur, curam, qua te inconconsultiùs exuimus, iterum tibi committimus & imponimus. Ille autem impossibilitatem suam, & onus supra vires præterdens, asserit in loco sancto ministrum sanctum statuendum. Videns tandem precum instantia, coram omnibus ad sepulcrum accessit, virgam manu tetigit, & mox manum eius secuta, ac si in molli luto fuisset impressa, desiliit. Lanfrancus ergò ad pedes eius prouolutus, fatetur delictum, veniam implorat, dicens simplicitatem eius Deo acceptam & beneplacitam, qui sapientiam huius mundi stultam facit, vt fortia confundat, & gratiam infundat humilibus.

Mulierem quandam à dæmonio vexatam, per camporum deuia spiritus impetu vagantem, sua benedictione valetudini pristina restituit, ac præcepit, vt nō Vuolstanum, sed Deum benediceret, virtutes amaret, pudicitiam non perderet, nè deterius ei aliquid contingeret. Mulier eius monita sequens, in sanctimoniali habitu placentem Deo vitam egit. Dæmoniacus quidam, ferreis catenis postea alligatus, tanta vocum variarum confusione locutus est, vt ex vno ore quasi exercitum loqui crederes. Viso autem pontifice, totis intremiscens membris, stridebat dentibus: patulo rictu sputa euomens, magno hiatu obstrepere cœpit. Tanto incommodo sacerdos impalluit, & expansis in cælum manibus, orauit, & infirmus statim cōualuit. Leprosus quidam visu horridus, carne maculosus, aqua lotionis manuū sancti viri in balneo posita se lauit, & pustularum continuo tumor resedit, mortiferum virus effluxit, omnisque caro in puerilem puritatem breui restoruit: & impetigine & scabie capitis abolita, cæsaries succrescentibus capillis reformatur. Gunnildis sanctimonialis, regis Harald filia, tumor infestus oculos inuasit, & moles palpebrarum visum obducens, massa carnea oppleuit. Suscepta verò episcopi sancti benedictione, deiectis & crectis palpebris, lucem serenam virgo consequitur.

Elanus

Elfinus regis Eduardi quondam minister, ad consecrandam ecclesiam episcopum precibus aduocauit. Erat autem in cœmeterio arbor nuccea, patulis frondibus umbrosa, quæ luxuriante ramorum amplitudine, luminibus officiebat ecclesiæ. Solebat autem vir ille aleis & epulis sub eadem arbore vacare: & cum iussisset eam episcopus abscindi, mœnit ecclesiam non dedicari, quàm arborem indè penitus deponi. Vir ergo sanctus maledictionis iaculum in arbore offensus intorsit, & illa quasi vulnerata, paulatim sterilefcens, radicibus exaruit, & fructu caruit. Exacerbatus indè dominus, eam abscindi iussit, & dixit: Nihil Vuolstani maledictione amarius, nihil eius benedictione dulcius poterit inueniri.

Cum quidam de Anglia versùs Hyberniam nauigarent, mutata celi clementia, flauit spiritus procellæ, inhorruit fragor ventorum, factaque est tempestas valida. Diruptis rudentibus & malo effracto, inuocato sancti Vuolstani suffragio, quidam in eius effigie appàrens, armamenta consolidat, rudentes coaptat, & vt animos reuocarent exhortàs, erigerent antennas, quia tranquillitatem daturus esset Dominus. Et confestim serenitate reddita, mare tranquillum efficitur.

Vilioribus indifferenter utebatur pellibus, magis tamen agninis, frigus depellens. vnde & cuidam suggerenti, vt pelles saltem catinas admitteret, ait: Crede mihi, cantari non audiui, Catus Dei: sed, Agnus Dei: ideò agno volo calefieri. Legebantur ad mensam eius adificationum libri, cunctis interim summum præstantibus silentium. Quicquid verò epulis data, vt caelestem impartiret alimoniam, quibus ministrauerat corporalem, lectionem patria lingua exponebat. Cum verò post prandium secundum morem potus porrigeretur, ipse aquam puram, solo ministro conscio, sumere consuevit. Primis quidem annis meram hauriebat aquam: confectus senio, vino vel ceruisia mixta. Discipulinam domus suæ tam in laicis quàm in clericis seuerissimè exercens, legem statuit, vt omnes tam Missæ quàm omnibus Horis interessent. Custodes ad hoc constituit, vt nullum impunè ridere sinerent: alioqui aut potu eo die caruit, aut palma ictum ferulæ accepit. Laicum nullum de suis quoquàm misit, cui non preces septiès in die dicendas inlungeret: hoc asserens, vt sicut clerici septem Horas, ità laici septem orationes Deo libarent. Si quis ante eum iuraret, statim ferulæ vindicta sequebatur. Indignè ferebat, si quis coram eo aliorum vitam roderet, vel carperet mores: quoniam hoc summæ malitiæ deputabat.

Noctibus autem post modicum somnum surgens, psalterium dicebat, nonnunquam solus, nè aliorum quietem impediret: quandoquè cum socio, quem ceteris vigilantior rem deprehendit. Et cum somnolentiam cuiusdam fratris nutu nocte quadam argueret, & ille oscitabundus & inuitus resideret, cum corpus quieti daret, magna vi per visum concussus, flagris cæsus, in consultæ temeritatis pœnas pertulit. Dat postremò fidem, quòd nunquam vterius virum DE I à bono opere impedire præsumeret. Missas duas ad minus quotidie audire, & ipse tertiam cantare solebat. Ascenso equo, psalterium incipere, nec pausam, nisi ad finem, facere consuevit. Eius cubicularius præstò eleemosynam deferrebat, nulli egenti denegadam. Vbicunque iaceret, staret vel ambularet, semper in ore psalmus, semper in corde Christus. In singulis villis suis habebat ædiculas, in quibus se à manè post Missam inclusit, donè clericus pulsatione ostij, tempus prandij vel Horarum nunciaret. Quando erat Vuigornia, Missam maiorem loco hebdomadarij quotidie ferè cantabat, à quo, vt dixit, officio pro episcopatu resignando noluit absolui. Collationi monachorum interfuit, & confessione dicta, & benedictione data, ad sua redijt.

Dum quadam vice monachi sui ad maiorem ecclesiam migrarent, quã ipse construxerat, & videret ecclesiam antiquam destrui, quam sanctus Osuualdus construxerat, lachrymas fudit. Super quo modestè redargutus, quòd potiùs gaudere deberet, quòd se superflite tantus honor ecclesiæ suæ accidisset, quòd multiplicatis monachis ædificia augerentur, dixit: Ego longè aliter intelligo, quòd nos peccatores & miseri opera sanctorum destruimus, vt nobis laudem comparemus. Non nouerat illa ætas pompatica construere, sed sub qualicunque tecto se ipsos Deo immolare, subiectosque ad exemplum attrahere. Nos econtrà nitimur, vt curam animarum negligentes, cumulemus lapides. Dum tempore quodam sanctus Vuolstanus sermonem de pace faceret, & multi ad concordiam redirent, vnus inter eos nullo suafu, nec etiam episcopi rogatu, pro fratre nec

Abfens inuocatur, & fit quod petitur.

Leccio ad mensam eius.

Disciplina domus eius.

Ejus nocturna preces.

Nota sancti viri exemplum huius militatem.

Matt. 5.
Vltio terri-
billis in ho-
minē igno-
scere no-
lentem.

ce homicidæ veniam petenti indulgere voluit. Huic in medium adducto, dixit episcopus: Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur. Constat ergo, quod pacifici, sunt filij Dei & beati: & discordantes, sunt miseri & filij diaboli. Illi igitur, cuius es, te committo, & trado carnem tuam satanæ. Statim ille mancipium hostile effectus, dentibus stridere, & spumas iacere, caput rotare cœpit. A Vuolstano demum sanatus, cum pacem adhuc repudiaret, iterum & tertio arreptus est, quousque ex corde iniuriam & offensam remitteret. Ailuuius quidam apud saltum Maluerniæ anachoreticè degens, desiderio Hierosolymitani itineris sepius afflatus erat. Quod cum Vuolstano panderet, dissuadens episcopus, dixit: Desiste sodès Ailuuius: crede mihi, mirareris, si scires quæ per te Deus facturus sit. Acquiescens ille, in loco illo ad numerum tricenarium monachos congregauit, & Maluerniæ monasterium fundauit.

Quidam nomine Feuolfus, dum sepius eadem peccata episcopo panderet, ait episcopus: Opportunitas, vt video, latronem facit: ideò consulo, vt monachus fias: & sic vitiorum importunitate carebis. Cum verò ille pro rigore ordinis hoc renueret, Vade, inquit, monachus fies, velis nolis. Tandem ille senescens, & apud Malmesbiri tonsuratus, quotiès dictum Vuolstani menti ingessit, mitius se habuit.

Res mira.

Mors san-
cti pontificis

Dum alumni sui Nicolai caput palparet, qui iam iuuenis caluere cœpit, ait ad eum: Puto fili, quod citò caluus eris. Et ille: Quare pater non tenes crines meos? Cui episcopus: Crede fili, quandiu vixero, residui non deficient. Et factum est ita. Hebdomada nante illa, qua episcopus obiit, omnes capilli eius ita euauerunt, vt quasi nudam cutem relinquerent. Anno autem Domini millesimo sexagesimo septimo, episcopatûs sui tricesimo quarto, ætatis suæ octogesimo septimo, quartodecimo Calend. Februarij defunctus seculo, viuere cœpit in Christo. Annulus autem, quem in consecratione acceperat, multis annis digito eius herere non potuit, & crebrò lapsus, nunquam amissus fuit. Quippe caro digitorum ita exinanita fuerat, vt vix pellicula ossibus inhereret. fertur enim sepius ipsum dixisse: Annulum, quem sine ambitu suscepi, inseparabilem mihi in humum portabo. Post obitum eius quidam annulum digito subtrahere inuaniunt tentauerunt. ita enim pellis plena, protuberantes articuli, neruorum integritas restituta videbantur mortuo, quæ præ abstinencia, exinanita fuerant viuo. Elapsis autem post obitum eius annis centum, dum transferretur corpus eius, & in serinio precioso collocaretur, repertum est vnà cum vestimentis pontificalibus integrum & incorruptum.

Corpus eius post annos centum mansit incorruptum.
Miracula,

Inter multa verò miracula pro famulo suo à Deo patrata, mulierem quinque annis incuruatam ac inclinatam, humique accliuem curauit, linguam pueri à nouerca abscessam reparauit, cæcos quinq; illuminauit, demoniacos quinq; sanauit, mutis quatuor loquelam reddidit, mortuos tres resuscitauit, leprosos duos mūdauit, & hydropicis duobus sanitatem contulit. Infra triduum vice quadā triginta quinq; varijs morbis oppressi, salutem consecuti, gratias Deo & sancto eius referabant.

Oculos iuuenis cuiusdam, ab æmulis effoscos, & in campum proiectos, sanauit. Non autem illi proprios restituit, sed nouas & modicas in fossarum profunditate pupillas tanquam duas posuit prunulas, & quas varias habuit à natura, nigras recepit ex gratia. De die autem in diem vsque ad quantitatem competentem creuerunt. Testiculi eiusdem iuuenis ab eisdem æmulis à follibus suis eruti & præcisi, longiusque proiecti, eidem sunt restituti, vulneraque omnia, diuersis corporis locis accepta, in momento sunt curata. Iuuenis iste Thomas nomine, cum pecuniam multam congregasset, quædam

domina mutuo pecuniam ab eo recepit, & tandem ad fornicandum cum ipsa allexit. Qui tandem compunctus, cum dignè pro commisso satisfecisset, illa contemptam se dolens, & repulsam crubescens, quendam iniquum & malefactorem in maritum assumpsit, & ad supradictum opus nefarium eum instigauit.

GESTA